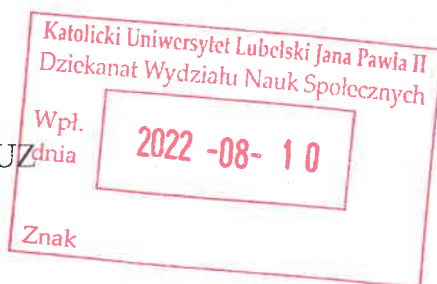

Zielona Góra, 25 lipca 2022

dr hab. Ewa Bochno, prof. UZ
Uniwersytet Zielonogórski

**Ocena dorobku naukowo – badawczego, dydaktycznego i organizacyjnego
doktora Marka Jeziorańskiego
w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego,
w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie pedagogika**

Dr Marek Jeziorański w złożonej dokumentacji przedstawił:

- 1) wniosek o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego,
- 2) autoreferat,
- 3) monografię autorską pt. *Relacja wychowawcza. Rozumienie, modele, propozycja*,
Wyd. KUL, Warszawa 2022,
- 4) potwierdzoną informację o wykazaniu się istotną aktywnością naukową albo
artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni,
- 5) wykaz pozostałych osiągnięć, tj. opublikowanych prac naukowych, działalności
organizacyjnej, dydaktycznej, eksperckiej i popularyzatorskiej oraz udziału w
konferencjach,
- 6) dokumenty potwierdzające aktywność: naukowo-badawczą, dydaktyczną i
organizacyjną.

Dokumentacja została przygotowana wyjątkowo starannie.

1. Informacje wstępne o drodze i naukowych zainteresowaniach Habilitanta

Dr Marek Jeziorański ukończył studia magisterskie na kierunku teologia w roku 2001 i kierunku pedagogika w 2008. Pracował jako nauczyciel w szkole podstawowej i szkole ponadpodstawowej oraz jako ksiądz w parafii. Od roku 2012 jest zatrudniony na Katedrze Pedagogiki Ogólnej Instytutu Pedagogiki Wydziału Nauk Społecznych KUL. Tu pod naukową opieką ks. prof. dr hab. Mariana Nowaka przygotował, obronioną w 2012 roku, dysertację doktorską pt. *Wychowanie małżonków w nauczaniu Jana Pawła II*.

E. Bochno

Szeroko rozumiane naukowe doświadczenia pedagogiczno – teologiczne doprowadziły Go do zainteresowania się kategorią relacji wychowawczej (o czym napiszę w dalszej części recenzji). Wcześniejsze zainteresowania i eksploracje naukowe Habilitanta (o czym sam również pisze w złożonej dokumentacji) można podzielić na okresy i obszary badawcze.

1) Obszar 1. Antropologiczne uwarunkowania relacji wychowawczej, wyrażony jest w czterech naukowych artykułach, w których Autor z różnej perspektywy teoretycznej podejmuje trud dostrzeżenia, opisanie i zinterpretowania antropologicznych podstaw/uwarunkowań relacji międzyludzkich w tym również wychowawczych.

2) Obszar 2. Zagadnienia teleologiczne i aksjologiczne, złożony jest w sumie z pięciu naukowych: tekstów i wystąpień. W nich dr Jeziorański zajmuje się wartościami i celami rozwojowymi, ale rozumianymi nie tylko w perspektywie psychologicznej, a szerszej ontologicznej. Są to interpretacje personalistyczne.

3) Obszar 3. Aplikacje prowadzonych badań do teorii i praktyki pedagogicznej jest uzewnętrzniony w czterech testach naukowych, w których mamy udane operacjonalizacje treści modelowych dotyczących relacji wychowawczej do konkretnych obszarów pedagogicznej rzeczywistości. Autor odwołał się i zapoznał z wieloma modelami relacji międzyludzkich. Implementacja ta nie jest tylko zaproponowaniem rozwiązania praktycznego, ale również ponownym czy nowym namysłem nad kategorią teoretyczną.

Pragnę podkreślić, że **dostrzegam w publikacjach Habilitanta konsekwentne trzymanie się obranego kierunku badań i analiz dotyczących relacji wychowawczych, ich podstaw i uwarunkowań oraz aplikacyjnych zastosowań.** Są one tematycznie i koncepcyjnie powiązane oraz **stanowią bardzo dobrą podstawę głównego osiągnięcia naukowego dr Marka Jeziorańskiego – mianowicie monografii Jego autorstwa.**

2. Ocena autorskiej monografii pt. *Relacja wychowawcza. Rozumienie, modele, propozycja*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2022, ss. 250

Dr Marek Jeziorański wskazuje tę monografię jako kluczowe dzieło do oceny w habilitacyjnym postępowaniu. Podjęta w książce problematyka mieści się w najgłębiej rozumianej istocie problemów i wyzwań procesów międzyludzkich w edukacji, a mianowicie relacji wychowawczej. Relacja ta z jednej strony wynika z szerszego kontekstu

E. Bochno

relacji intra i inter – ludzkich i pozaludzkich czy relacji z szeroko rozumianym kontekstem zewnętrznym, a z drugiej jest ona podstawą owych relacji intra i inter – ludzkich i pozaludzkich czy relacji z szeroko rozumianym światem wewnętrznym. Dobrze więc się stało, że Habilitant poddał interdyscyplinarnej analizie tę ważną i bardzo trudną kategorię teoretyczną, jaką jest relacja wychowawcza. Tym bardziej, że podjął udaną próbę stworzenia jej teoretycznego modelu, który może być aplikowany do konkretnych sytuacji wychowawczych. **Już na wstępie chciałabym zaznaczyć że pracę dr Marka Jeziorańskiego oceniam wysoko pod względem merytorycznym i pisarskim, jako dzieło poszerzające, pogłębiające i porządkuje wiedzę o możliwościach teoretycznego rozumienia, empirycznego analizowania i praktycznego wykorzystania kategorii relacji wychowawczej w pedagogice.**

Celem prowadzonych przez Habilitanta eksploracji – jak sam pisze we wstępie monografii (s. 26) – jest poszukiwanie odpowiedzi na pytanie główne: Jaki model relacji wychowawczej można uznać za najbardziej adekwatny w kontekście dotychczasowego namysłu pedagogicznego? oraz pytania szczegółowe:

- 1) Co to i czym jest relacja wychowawcza?
- 2) Jakie są komponenty relacji wychowawczej?
- 3) Jakie są dotychczasowe modele relacji wychowawczej?
- 4) Jaka jest propozycja nowego modelu relacji wychowawczej?
- 5) Jakie są implikacje proponowanego modelu relacji wychowawczej dla teorii i praktyki?

Struktura monografii składa się ze wstępu, czterech rozdziałów, zakończenia oraz bibliografii.

We wstępie Habilitant wprowadza czytelniczkę czy czytelnika w prezentowane, w książce analizy, przyjmuje i wyjaśnia teoretyczne podstawy pracy, jej przedmiot i cele, metodę badawczą oraz zarysowuje zamysł i strukturę całej pracy. Odwołuje się szerokiej analizie publikacji innych autorek i autorów, dzieląc ich ujęcia relacji wychowawczych na trzy grupy, tj. te odpowiadające na pytania: 1) czemu służy relacja wychowawcza? 2) czym jest relacja międzyludzka? 3) czym jest i czemu służy relacja wychowawcza? Jeziorański czyni to klarownie i kompetentnie.

W pierwszym rozdziale zatytułowanym *Relacja wychowawcza i perspektywy jej ujęć* (ss. 35 – 80) składającym się z czterech części Autor wprowadza w problematykę. Zawarł tu szeroką i pogłębioną dyskusję teoretyczną dotyczącą definicyjnych ujęć relacji

E. Bodur

wychowawczej – wychodząc od kategorii, definicji i struktury relacji, poprzez antropologiczne, teleologiczne ujęcia relacji wychowawczej oraz pedagogiczne pojmowanie relacji wychowawczej w trzech perspektywach jej rozumienia: 1) pojetycznym (wytwórczym), 2) sympojetycznym (współtwórczym), 3) autopojetycznym (samotwórczym), 4) integralnym – aż do określenia struktury relacji wychowawczej w odniesieniu do jej podmiotu oraz przedmiotu i narzędzia.

Warto wskazać, że dr Marek Jeziorański dokonał w tym miejscu interdyscyplinarnego, rzetelnego i zapewne czasochłonnego przeglądu literatury polskojęzycznej, jak i obcojęzycznej. **Ciekawe i bardzo oryginalne naukowo podejście Habilitanta pozwoliło uchwycić w analizach złożoność podstawowej kategorii – relacja wychowawcza**, rozumianej jako: „1) międzyludzkie przyporządkowanie, którego celem jest wszechstronny rozwój osobowy, 2) rodzaj przyporządkowania między człowiekiem, a człowiekiem, którego celem jest pełny rozwój osobowy przynajmniej jednego z nich, 3) całokształt procesów i wzajemnych oddziaływań zachodzących między osobami, podejmowanych celem obdarowywania się człowieczeństwem” (monografia, s. 214).

Drugi rozdział monografii zatytułowany *Modele relacji wychowawczej* składa się z czterech podrozdziałów (ss. 81 – 124). To szeroki przegląd aktualnego stanu badań nad relacją wychowawczą. Autor nie tylko dokonuje przeglądu, kreśli tło historyczne i teoretyczne badań, ale „porządkuje” wiedzę dotyczącą interesujących go kwestii według zaproponowanego i przyjętego przez siebie schematu. Podstawą tej części pracy jest rzetelna analiza głównych modeli relacji wychowawczych Ernsta Kriecka, Hermana Nohla, Friedricha W. Krona, Helmuta Rosy. Ta analiza pozwala Jeziorańskiemu na autorską klasyfikację relacji wychowawczej, a to z kolei pozwala na przedstawienie w sposób całościowy spektrum modeli teoretycznych.

Podkreślę, że **udało się Habilitantowi w sposób autorski dostrzec i opisać wielowymiarowość kategorii teoretycznej oraz różne sposoby ujmowania modeli relacji wychowawczej.**

Rozdział trzeci *Trójpodmiotowy model relacji wychowawczej* (ss. 125 – 174) składa się z trzech podrozdziałów, w których Autor prezentuje własne inspiracje teoretyczne, które legły u podstaw opracowania własnego, autorskiego modelu. Właśnie opracowanie tego modelu, nazwanego trójpodmiotowym jest kluczowym osiągnięciem dr Marka Jeziorańskiego. Tworzą go trzy podmioty: 1) „Ty”, czyli zewnętrzny wychowawca

E. B. Ochma

rozumiany w sposób tradycyjny, 2) „Ja-wołające”, czyli uwewnętrzniony obraz samego siebie, 3) „Ja-(po)wołane”, czyli szeroko rozumiany kontekst życia i bycia wychowanka – tu i teraz.

Jest to oryginalny wkład Habilitanta w teorię badań pedagogicznych. Stworzenie i zastosowanie do własnych analiz tego modelu jest ciekawym i bardzo oryginalnym naukowo podejściem Habilitanta, które pozwoliło uchwycić w analizach złożoność relacji wychowawczej w różnych jej aspektach. Zaproponowany przez niego model uzupełnia dotychczasowe studia nad relacją, jako pozwalający na kompatybilne, całościowe analizy wszystkich jej wymiarów.

Czwarty rozdział *Praxis relacji wychowawczej* (ss. 175 – 212) tworzą cztery podrozdziały w których skoncentrowana jest uwaga czytelniczki czy czytelnika na konkretnych możliwych implikacjach trójpodmiotowego modelu relacji wychowawczej dla teorii i praktyki pedagogicznej. Jest to swego rodzaju konfrontacja, czy raczej spotkanie teorii i praktyki pedagogicznej – i to jest dodatkowa, ale zarazem fundamentalna wartość autorskiego modelu opracowanego przez Jeziorańskiego.

Pragnę podkreślić, że wartością monografii *Relacja wychowawcza. Rozumienie, modele, propozycja* autorstwa Marka Jeziorańskiego jest:

- 1) przyjęcie szerokich, interdyscyplinarnych podstaw teoretycznych dotyczących kategorii relacje międzyludzkie, relacja wychowawcza,
- 2) zrekonstruowanie, opisanie głównych modeli relacji wychowawczych,
- 3) opracowanie autorskiego trójpodmiotowego modelu relacji wychowawczej,
- 4) pokazanie implikacji autorskiego modelu dla teorii i praktyki pedagogicznej.

Reasumując, chciałabym podkreślić, że monografia stanowi ważną i znaczącą dla naukowców i naukowców lekturę. Opracowanie dr Marka Jeziorańskiego poszerza, pogłębia i porządkuje wiedzę o relacji wychowawczej w teorii i praktyce pedagogicznej.

E. Bodno

3. Informacja o wykazywaniu się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej

Dr Marek Jeziorański jest naukowcem współpracującym z innymi uczelniami polskimi i zagranicznymi. Wskazuje i przedstawia dokumenty potwierdzające współpracę z wieloma ośrodkami. W recenzji przywołałam tylko cztery najbardziej znaczące projekty (ze względu na miejsce pomijam inne, równie ważne dla naukowego rozwoju Habilitanta):

- 1) od 2021 do aktualnie: praca w międzynarodowym projekcie badawczo-edukacyjnym „Art and Creativity”. Podmiot prowadzący: Belgian NGO Oradea. Partnerzy projektu:
1. Pedagogical University Drohobych Ukraine, 2. VIVES University of Applied Studies Campus Kortrijk Belgium, 3. VIA University Campus Randers Denmark, 4. Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, 5. NGO Oradea Belgium.
- 2) 2021: udział w „International and Intercultural Week”, Miejsce: Kortrijk, Uczelnia: Katholieke Hogeschool Vives Zuid, 15-19.11.2021 r.
- 3) 2019: staż naukowy finansowany ze środków własnych w Katholische Hochschule Nordrhein-Westfalen, 9–24.05.2019.
- 4) 2014 – 2015: koordynowanie wraz z dr. Piotrem Magierem, trójstronnego projektu międzynarodowego „Trinational”, realizowanego we współpracy z Alice Salomon Hochschule Berlin i Institut du Travail Social de la Region Auvergne w Clermont Ferrand.

To bardzo duże zaangażowanie świadczy o harmonijnym rozwoju naukowym Habilitanta. Pozytywnie oceniam Jego działalność w tym zakresie.

4. Pozostała aktywność naukowo – badawcza i organizacyjna

Dr Marek Jeziorański jest bardzo aktywny również w tym polu akademickiej aktywności:

- 1) Działalność dydaktyczna. Habilitant prowadzi zajęcia, jest promotorem prac magisterskich i licencjackich, pełni funkcję opiekuna Studenckiego Koła Naukowego. O jakości jego pracy w tym zakresie świadczą wysokie oceny studentek i studentów wyrażone w ewaluacji, nagrody naukowe przyznane dwóm jego magistrantom oraz nagrody przyznane w macierzystej uczelni.

E. Soćka

- 2) Działalność organizacyjna. Habilitant był aktywnie zaangażowany w pracę 10 komitetów organizacyjnych konferencji krajowych i międzynarodowych. Kilukrotnie komitety te były nagradzane za sposób organizacji i przeprowadzenia konferencji (nagrody rektora KUL, list gratulacyjny przewodniczącego KNP PAN). Jest też współorganizatorem konferencji naukowych na platformie Teams Zespołu Wspierającego Pedagogiki Chrześcijańskiej działającego w ramach Sekcji Pedagogiki Chrześcijańskiej KNP PAN (spotkania Zespołu: 11.03.2020; 18–20.09.2020; 21.10.2020; 9.12.2020; 17.03.2021; 26.03.2021; 17–19.09.2021; 15.12.2021) oraz kierownikiem studiów podyplomowych w zakresie przygotowania pedagogicznego na KUL; członkiem zespołu przygotowującego dokumentację do PKA na kierunku pedagogika specjalna; uczestnikiem zespołu przygotowującego wnioski o nadanie pełnych praw akademickich (uprawnień habilitacyjnych) Wydziałowi Nauk Społecznych KUL w zakresie pedagogiki; uczestnikiem Zespołu ds. Przygotowania Programu Studiów i uruchomienia w roku akademickim 2015/2016 kierunku pedagogika specjalna w Instytucie Pedagogiki KUL; koordynatorem studiów niestacjonarnych z pedagogiki z wykorzystaniem metody e-learningowej (e-pedagogika)
- 3) Działalność popularyzatorska. Habilitant jest popularyzatorem wiedzy. Prowadził: 1) dwudniowe warsztaty (27–28.02.2017) pt. „Misja i praca duszpasterza mariańskiego z perspektywy kanonizacji Ojca Założyciela”, Góra Kalwaria, na zaproszenie Komisji ds. Apostolatu Polskiej Prowincji Zgromadzenia Księża Marianów na VII Zjazd Proboszczów Parafii Mariańskich. 2.) zajęcia dydaktyczne na Uniwersytecie Trzeciego Wieku w Lublinie (2016: pt. „O odkrywaniu i przekraczaniu samego siebie”; 2017: pt. „Granice wychowania”), 3) od roku 2014 rokrocznie warsztaty pt. „Pedagogiczne aspekty pracy duszpasterza z młodzieżą” (5 godz. dydaktycznych) w ramach formacji stałej dla księży diecezji opolskiej i gliwickiej, 4) zajęcia w ramach Lubelskiego Festiwalu Nauki (2012: zajęcia pt. „Poszukiwanie idealnego małżeństwa. Prezentacja i próba oceny współczesnych form życia małżeńskiego”; 2013: zajęcia pt. „Zapis genetyczny a możliwości wychowania człowieka”; 2016: zajęcia pt. „Bieganie z pasją, czyli o odkrywaniu i przekraczaniu samego siebie”).

E. Bochus

- 4) Ponadto, dr Marek Jeziorański jest redaktorem czasopisma „Roczniki Pedagogiczne” (70 punktów, MEiN) oraz promotorem pomocniczym w dwóch przewodach doktorskich
- 5) Za swoją pracę był wielokrotnie nagrodzony:
 - 1) 2021: indywidualna Nagroda Rektora KUL IV stopnia za całokształt osiągnięć naukowych i dydaktycznych oraz wybitną działalność organizacyjno-społeczną i popularyzację nauki.
 - 2) 2020: zespołowa Nagroda Rektora KUL IV stopnia za wybitną działalność organizacyjno-społeczną i popularyzację nauki.
 - 3) 2017: zespołowa nagroda Rektora KUL IV stopnia za wybitną działalność organizacyjno-społeczną i popularyzację nauki.
 - 4) 2016: podziękowanie Przewodniczącego KNP PAN prof. zw. dr hab. Bogusława Śliwerskiego za organizację spotkania Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN z udziałem rektorów, dziekanów wydziałów, dyrektorów instytutów pedagogicznych z wszystkich uczelni akademickich w naszym kraju na KUL.
 - 5) 2016: Medal Komisji Edukacji Narodowej (odznaczenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 lipca 2016 r. za szczególne zasługi dla oświaty i wychowania).
 - 6) 2015: zespołowa Nagroda Rektora KUL II stopnia za wybitną działalność organizacyjno-społeczną i popularyzację nauki (organizacja Kongresu Rodziny: Obudzić (nie)odkryty potencjał rodziny, Lublin, 23–24.09.2015)
 - 7) 2014: za organizację XXVIII Letniej Szkoły Młodych Pedagogów, 15-20.09.2014: 1) podziękowanie Przewodniczącego KNP PAN; 2) Zespołowa nagroda II stopnia przyznana przez Rektora KUL

Habilitant jest bardzo aktywny w odniesieniu do działań naukowo-badawczych, dydaktycznych, organizacyjnych czy popularyzujących wiedzę. Wskazuje (i przedstawia dokumenty potwierdzające) na międzynarodową i krajową aktywność konferencyjną, popularyzatorską i dydaktyczną obejmującą uczestniczenie w konferencjach, prowadzenie zajęć dydaktycznych, opiekę naukową nad studentami (promotorstwo, koło naukowe) i doktorantami (promotor pomocniczy w dwóch

E. Socha

przewodach), uczestniczenie w badaniach, aktywny udział w sieciach badawczych, wykonywanie ekspertyz i recenzji, udział w radach redakcyjnych czasopism, opiekę

Zważywszy na wyjątkowe zaangażowanie naukowo-badawcze, organizacyjne, dydaktyczne i popularyzujące wiedzą realizowane zarówno na arenie lokalnej, krajowej i międzynarodowej pozytywnie oceniam Jego działalność w tym zakresie.

Konkluzja

Analiza przedłożonej dokumentacji upoważnia mnie do potwierdzenia, że zaprezentowany dorobek, świadczy o tym, że Habilitant spełnia wymogi stawiane kandydatom ubiegającym się stopień doktora habilitowanego nauk społecznych, w dyscyplinie pedagogika.

W związku z tym stwierdzam, że w moim przekonaniu naukowy dorobek dr Marka Jeziorańskiego spełnia wymogi wskazane w Ustawie z 20 lipca 2018 r. i tym samym wnoszę o nadanie Kandydatowi stopnia doktora habilitowanego nauk społecznych, w dyscyplinie pedagogika.

Dr hab. Ewa Bochno, prof. UZ